

бўлишлиги.

7. Олимпиада ғолиби масала ва саволларга берилган жавобларга нисбатан йиғилган балнинг кўплиги билан синфлар бўйича эса кўпроқ оммавийлиги яхши, тўғри жавобларнинг кўплиги билан аниқланади.

Кўйида олимпиада ўтказишнинг намунавий режасини келтирамиз.

Олимпиадани ўтказиш хайъати таркибида мактабнинг ўқув ишлари бўйича мудири, физика, меҳнат таълими ўқитувчилари, олимпиадада иштирок этувчи синфларнинг синф раҳбарлари бўлишадилар.

Хайъат раиси ўқувчиларга олимпиада ўтказишнинг мақсади ва вазифалари тўғрисида қисқача ахборот бериб, унинг кун тартиби ва олимпиада ўтказиш қоидалари билан таништиради.

Адабиётлар

1. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. –Т.: “Ўзбекистон”, 2016.
2. Болиев М.Н. “Илғор педагогик технология”. – Самарқанд: 2005.
3. Ишмухамедов Р.Ж. «Инновацион технологиялар ёрдамида таълим самарадорлигини ошириш йўллари». –Тошкент: 2003.
4. Олимов Қ. ва бошқалар. “Касб таълими услубияти”. –Тошкент: 2006.

РЕЗЮМЕ

В статье рассматриваются вопросы изменения отношения школьников к окружающей среде в процессе интеграции предмета трудового воспитания с физикой в общеобразовательных школах на основе укрепления экологических знаний учащихся.

РЕЗЮМЕ

В данной статье служит при изменение отношения их окружающей среды и усовершенствование экологических знаний в процессе интеграционного обучение предмета трудового обучение и физикой.

SUMMARY

This article serves changing the attitude of their environment and improving environmental knowledge in the process of integrative training in the subject of labor training and physics.

O'QISH SAVODXONLIGINI RIVOJLANTIRISHDA DALILLAR BILAN ISHLASHNING AHAMIYATI

Sh.Murodova - o'qituvchi

Yunusobod tumani 240-maktab

Tayanch so'zlar: matn, badiiy matnlar, dalil, isbot, fakt, idrok etish, aloqadorlikni topish, xulosani dalillash.

Ключевые слова: текст, художественные тексты, доказательство, аргумент, факт, восприятие, нахождение релевантности, аргументация заключения.

Key words: text, literary texts, evidence, argument, fact, perception, finding relevance, argumentation of the conclusion.

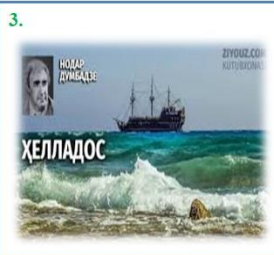
Bugun til ta'limidagi asosiy maqsad o'quvchilarda ijodiy tafakkurni shakllantirish va kreativ fikrlay olish ko'nikmasini rivojlantirishdir. Buning uchun, avvalo, mustaqil, mantiqiy fikrlashni o'rganish kerak. “Demokratik jamiyatda bolalar, umuman, har bir inson erkin fikrlaydigan etib tarbiyalanadi. Agar bola erkin fikrlashni o'rganmasa, berilgan ta'limning samarasi past bo'lishi muqarrar. Albatta, bilim kerak, ammo bilim o'z yo'lga, mustaqil fikrlash ham katta boylikdir” [1:4-19].

1-topshiriq. Matndan tashqaridagi ma'lumotlarni o'rganing va matndagi voqealarga aloqadorligini aniqlang.

1. “Hellados” (“Ellada”) hikoyasidagi voqealar 1938-yili Gruziyaning Suxumi shahrida bo'lib o'tadi. Hikoya tiblisilik Jamolning Suxumiga ko'chib kelishi va shu yerlik mushumzo'r o'spirin Yanguli bilan to'qnashuvidan boshlanadi.

Bilib olgan yaxshi

2. Ellada Gretsiyaning qadimiy nomi, XIX asrda Usmonli turk imperiyasining mustamlakasi tufayli greklar avval Turkiyaga, so'ng Gruziyaga ko'chib kelishadi. Yangulining otasi ham Gruziyada yashayotgan va o'z Vatanga qaytish orzusida bo'lgan greklardan edi.

2-topshiriq. Voqeani hikoya qilib beruvchi bolaning xarakteri haqida nima deya olasiz? U yaxshi bolami yo yomon? Nega?

O'n to'rt yoshli bu zolim Venetsian ko'chasida istiqomat qiluvchi barcha ustidan, jumladan, xolavachcham Koka ustidan ham tanho hukmronlik qilardi. Xullasi kalom, Yanguli dahaning tan olingan sardori edi. Bizning tanishuvimiz o'ttiz sakkizinchi yilning kuzlarida boshlangan. Nina xolam meni Tbilisidan olib kelgan kunning ertasigayoq butun Suxumiga nomi ketgan musiqa muallimi Yelena Mixaylovna Navrodskeyaning uyiga boshlab borib, o'zini tappa uning oyoqlari ostiga tashladi:

— Yetimchaga rahmingiz kelsin! Onasi skripkaga olib borardi... Olloning irodasi ekan, bir kunda onasidan ham ajraldi, skripkasidan ham judo bo'ldi... Shu bolani tarbiyazingizga oling... Qancha so'rasangiz ham mayli... [2:224].

Oqish savodxonligini tekshirib ko'rish uchun quyidagicha savollar berish maqsadga muvofiq:

- Yozuvchini qaysi voqea ta'sirlantirgan deb o'ylaysiz?
- U nega hukoyani “Hellados” deb nomladi?
- Hikoya orqali muallif nima demoqchi?
- Yanguli maktabga bormagan bezori bola bo'lsa, u vatanparvarlikni kimdan o'rgandi?
- Yanguli vatanni qanday tasvirlab berdi. Matndan shu epizodni toping.
- Qaysi xatboshida Yangulining vatanga muhabbati ta'sirli tasvirlangan?
- Yangulini O'zbek adabiyotidagi o'zingiz bilgan qaysi qahramonga o'xshatdingiz?
- Gretsiyaga ketishni shunchalik xohlamagan Yanguli nega indamay poroxodga chiqdi?
- Muallif hikoyaning muhtashuv manzarlarini nega bunchalik batafsil tasvirladi?

- Hikoyani o'qib bo'lgach, vatan nima ekanligi haqida o'zingizda aniq tasavvur paydo bo'ldimi?

- Jamol baliqlarni zaharlab qo'yganda musiqa ustozini nega yig'ladi?

- Nega Yanguli bolalarga rahm-shavqat qilmaydigan mushtumzo'r bo'lsa-da eshakka rahmi keladi?

- Hikoyaning eng ta'sirli nuqtasi qaysi sizningcha?

O'qish savodxonligini baholash bo'yicha topshiriqning xususiyatiga to'xtaladigan bo'lsak, topshiriq turi: pozitsion; matn turi: badiiy. Topshiriqning tuzilishi: matn mazmunining saviyasi (Birinci va ikkinchi darajali)

1-topshiriq

Ahamiyati: ma'lumotlar ustida ishlash

Topshiriqning qiyinlik darajasi (O'qish savodxonligi): 2

1 ball – javobda so'zlarning ma'nosi to'g'ri anglangan holda bayon qilingan.

0 ball – boshqa javoblar to'liq emas

2-topshiriq

Ahamiyati: zarur ma'lumotlarni topa olish

Topshiriqning qiyinlik darajasi (O'qish savodxonligi): 2

1 ball – matndan kerakli ma'lumotlarni ajrata oladi. Jadvalga kerakli so'zlarni to'g'ri joylashtirgan.

0 ball – boshqa javoblar to'liq emas.

3-topshiriq

Adabiyotlar

1. Баркамол авлод – Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори. –Т.: «Ўзбекистон», 1998, 4-19- б.
2. Rahmon Qo'chqor va boshq. Adabiyot 5-sinf o'quvchilari uchun darslik. –Т.: «O'zbekiston», 2015, 27-b.
3. Hamroyev G., Palvanova N. Adabiy o'qish yoki mutolaa zavqi. O'qituvchilar uchun metodik qo'llanma. –Т.: «Bayoz», 2018.
4. O'quvchilarda o'qish, tabiiy-ilmiy va matematik savodxonlikni baholashga mo'ljallangan topshiriqlar to'plami. Milliy markaz. –Т.: 2020, 61-b.
5. Pisa tadqiqotida kreativ fikrlashni baholash doirasi. –Toshkent: «Navro'z», 2020. 7-b.

REZYUME

Maqolada badiiy matn mazmunini anglash, muallif maqsadini tushunish uchun undagi dalillarni solishtirish, aloqadorlikni aniqlash, yaxlit fikrga kelish, xulosani asoslash kabi ko'nikmalarni hosil qilish va ularni baholashga doir topshiriqlarni ishlab chiqish haqida mulohaza yuritiladi.

РЕЗЮМЕ

В статье рассматриваются задачи по формированию и оценке таких умений, как постижение содержания художественного текста, сопоставление содержащихся в нем фактов с целью понимания замысла автора, выявление релевантности, достижение целостного мнения, обоснование умозаключения.

SUMMARY

The article deals with the tasks of forming and evaluating such skills as comprehending the content of a literary text, comparing the facts contained in it is prescuted in order to understand the author's intention, identifying relevance, achieving a holistic opinion, and justifying a conclusion.

BARKAMOL SHAXS TARBIYASIDA SAN'AT VA PEDAGOGIKA UYG'UNLIGI

Sh.N.Mustafayev – *pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent Samarqand davlat universiteti*

Tayanch so'zlar: artpedagogika, genezis, alla, madaniyat, san'at, mumtoz, mentalitet, improvizatsion, sozandalik san'ati, xonandalik san'ati, vokal san'ati.

Ключевые слова: художественная педагогика, генезис, алла, культура, искусство, классика, менталитет, импровизация, музыка, пение, вокальное искусство.

Key words: art pedagogy, genesis, alla, culture, art, classics, mentality, improvisation, music, singing, vocal art.

Prezident Shavkat Mirziyoyevning 2017 yil 30 iyun kuni yoshlar bilan uchrashuvda so'zlagan nutqidagi: "Davlatimizning eng muhim vazifalaridan biri, bu ma'naviy jihatdan barkamol insonni tarbiyalash, ta'lim va maorif tizimini takomillashtirish, milliy uyg'onish g'oyasi asosida ma'naviy va ruhiy jihatdan yangi avlodni voyaga yetkazishdir" [1:503], – degan fikrlari talaba-yoshlar tarbiyasi mazmuni, vositalari, metodlarini tubdan yangilash, bunda milliy madaniyatimiz va san'atimiz imkoniyatlaridan to'laroq foydalanish talabini o'rta qo'ydi.

Ma'naviyat davlat siyosatining ustuvor vo'nalishi, deb e'lon qilingan mamlakatimizda talaba yoshlarning madaniy savivasini vukaltirish, ularni milliy va umumbashariv madaniyat va san'atning eng yaxshi namunalaridan bahramand etish, shu asosda ma'naviy yetuk, barkamol shaxslarni tarbiyalash, vosh iste'dod egalarining aobilivati va salohiyatini ro'yobga chiqarish, yoshlarimizning o'z mamlakati o'tmishi, mentaliteti, turmush tarzini his qilishlari, aidodlariga nisbatan iftixorni tarbiyalashga qaratilgan, artpedagogika doirasiga kiruvchi keng ko'lamli ishlar amalga oshirildi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2017 yil 18 apreldagi "Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston milliy bog'i hududida adiblar xiyobonini barpo etish to'g'risida"gi Qarori asosida "Adiblar xiyoboni" tashkil etildi va 2020 yilning 20 may kuni rasman ochildi. Xiyobonda o'zbek adabiyotining dunyoga mashhur 24 nafar namoyandalari siymolari aks ettirilgan adiblar, yozuvchilar, shoirlar Alisher Navoiy atrofida qurultoyi kompozitsiyasi yaratildi.

Yurtboshimiz Sh.M.Mirziyoyev tomonidan milliy adabiyotimiz xazinasini internetda targ'ib etishni yo'lga qo'yish maqsadida "Adiblar xiyoboni" portalini tashkil etish bo'yichataklifi milliy elektron artpedagogikaning shakllanishiga zamin yaratdi. Unda mumtoz va zamonaviy asarlarning elektron nusxalari, yozuvchi va adabiyotshunoslarning mahorat saboqlari jamlangan. Portal o'zbek, ingliz va rus tillarida faoliyat ko'rsatib, o'zidan xorijlik o'zbek adabiyoti muxlislarini ham bahramand qilmoqda.

Inson bor ekan, san'at bor. Insoniyat taraqqiyotning qaysi pog'onasida bo'lmasin, u go'zallika intilib kelgan.